

Yabancılaşma Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yabancılaşma Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32740>

Özet

Yabancılaşma Ölçeği, Dwight G. Dean tarafından geliştirilen ve Günercin ile Aksay (2017) tarafından **Türkçe** diline uyarlanan psikometrik bir araçtır. Bu uyarlama çalışması, ölçeğin Türk kültürü bağlamında güvenilirliğini ve geçerliliğini test etmeyi amaçlamıştır. Ölçek, bireylerin toplumsal ve kişisel yaşamlarında deneyimledikleri yabancılaşma düzeyini çok boyutlu bir yapıda ölçmek için tasarlanmıştır. Ölçek tipi bir **Uyarlama** ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Yabancılaşma, Dean Yabancılaşma Ölçeği, **Türkçe Uyarlama**, Psikometrik Özellikler, Geçerlilik, Güvenilirlik, Sosyal Psikoloji, Sosyoloji.

Yazarlar

Utku Günercin, Burcu Aksay.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin modern toplum yapısında içerisinde hissettikleri yabancılaşma duygusunun yoğunluğunu tespit etmektir. Dean'ın orijinal teorisine dayanan bu araç, yabancılaşmayı tek bir kavram yerine, güçsüzlük, anlamsızlık, normsuzluk ve toplumsal izolasyon gibi çeşitli alt boyutlar aracılığıyla kapsamlı bir şekilde incelemeye olanak tanır. Uyarlama çalışması, bu boyutların Türkiye örneğinde kültürel olarak uygunluğunu ve istatistiksel geçerliliğini kanıtlamayı hedeflemiştir.

Bu ölçek, özellikle örgütsel davranış, sosyoloji ve psikoloji alanlarında, bireylerin çevrelerine karşı geliştirdikleri kopukluk hislerini ve toplumsal normlarla çatışma durumlarını ölçmek isteyen araştırmacılar için değerli bir araç sunmaktadır.

Yapı (Konstrukt)

Ölçek, sosyolojik ve psikolojik literatürde merkezi bir yere sahip olan **yabancılaşma** yapısını ölçer. Yabancılaşma, bireyin kendisini, çevresini veya toplumu kontrol etme yeteneğinden yoksun hissetmesi, yaşamı anlamlandırma çabasında başarısız olması veya toplumsal normlardan uzaklaşma durumudur. Dean'ın modeli, yabancılaşmayı beş temel boyutta ele alır:

Güçsüzlük: Bireyin yaşamında önemli kararları etkileyemediği inancı.

Anlamsızlık: Yaşam amaçlarının ve değerlerinin belirsizleşmesi veya kaybolması.

Normsuzluk (Anomi): Toplumsal kuralları ve normları geçerliliğini yitirdiği algısı.

Toplumsal İzolasyon: Toplumdan veya sosyal ağlardan kendini dışlanmış hissetme.

Kültürel Yabancılaşma: Toplumun ana değer sistemine karşı duyarsızlık veya reddetme.

Geçerlilik

Güercin ve Aksay (2017) tarafından gerçekleştirilen Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin yapısal geçerliliğini belirlemek amacıyla detaylı analizler yapılmıştır. Orijinal kaynakta geçerlilik istatistikleri doğrudan özetlenmemiş olsa da, makale, ölçeğin Dean'in çok boyutlu yapısının Türk örneğinde ne ölçüde koruduğunu gösteren faktör analizi sonuçlarını içermektedir. Genellikle **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) kullanılarak ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle uyumu incelenir.

Çeviri sürecinde dilsel ve kültürel eşdeğerliği sağlamak için uzman görüşleri alınmış ve çeviri-geri çeviri yöntemleri uygulanmıştır. Bu yöntemler, ölçek maddelerinin kültürel bağlamda orijinal anlamını koruduğunu ve geçerli olduğunu destekler.

Güvenilirlik

Uyarlama çalışması, Yabancılaşma Ölçeği'nin iç tutarlılığını ve zamana karşı kararlılığını incelemiştir. Güvenilirlik analizi, ölçek maddelerinin aynı yapıya ne kadar tutarlı bir şekilde ölçtüğünü gösteren **Cronbach Alfa** katsayısı hesaplamalarını içerir. Orijinal kaynakta spesifik katsayılar belirtilmemiş olsa da, başarılı bir uyarlama için bu katsayıların kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olması beklenir.

Çıktı tutarlılığının yanı sıra, ölçeğin kararlılığını belirlemek için test-tekrar test güvenilirliği analizleri de yapılmış olabilir. Bu analizler, aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanan ölçek sonuçlarının ne kadar paralel olduğunu göstererek ölçeğin zamana direncini kanıtlar.

Faktör Analizi

Dean'in Yabancılaşma Ölçeği, yabancılaşmanın farklı yönlerini ölçen alt boyutlara sahiptir. Türkçe uyarlama çalışmasının önemli bir kısmı, bu çok boyutlu yapıya Türk katılımcı verileri üzerinde yeniden incelemektir. Faktör analizi, ölçeğin yapısal bütünlüğünü ortaya koyar ve maddelerin teorik olarak ait oldukları alt faktörlere doğru bir şekilde yüklendiğini gösterir.

Analizler sonucunda elde edilen faktör yükleri ve varyans açıklama oranları, ölçeğin Türk kültüründe de yabancılaşma yapısının başarıyla temsil ettiğini göstermelidir. Bu bulgular, ölçeğin geçerli bir şekilde kullanılmasında için kritik öneme sahiptir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama (Dean'in Yabancılaşma Ölçeği'nin Türkçe versiyonu)

Format: Öz Bildirim Ölçeği (Kağıt ve Kalem Testi)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon (Uyarlama çalışması genellikle yetişkin öğrenci veya çalışan örneklemi üzerinde yapılmıştır.)

Yaş Grubu: Yetişkinler

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, Türkiye'deki akademik veya profesyonel ortamlardan toplanan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir. Detaylı örneklem büyüklüğü ve özellikleri makalenin tam metninde yer almaktadır.

Test Metodolojisi: Ölçek, 5'li Likert derecelendirme formatını kullanır. Katılımlar, her bir maddeye ne ölçüde katıldıkları belirtilir.

Derecelendirme Sistemi: 5'li Likert (1= Hiç katılmıyorum - 5= Tamamen Katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Sosyal Yabancılaşma, Anomi, Güçsüzlük, Bireysel Kopukluk, **Psikolojik Ölçüm**, **Likert Ölçeği**, Utku Güercin.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Utku GÜERÇİN

Yazar ORCID Tanımlaması: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: ugugercin@adanabtu.edu.tr

Yazma Adresi: Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (Sorumlu yazarın e-posta adresine dayalı tahmini kurum bilgisi).

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı (Uyarlama): 2017

Şinler ve Ücret: Ölçeğin akademik kullanımda genellikle ücretsiz olduğu varsayılmakla birlikte, ticari veya geniş çaplı kurumsal uygulamalar için sorumlu yazarlarla (Güercin ve Aksay) iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi şurada indirilebilir: deanin-yabancilasma-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Gü?ercin, U., ve Aksay, B. (2017). Dean'in Yabanc?la?ma Ölçe?inin Türkçe uyarlamas?: Geçerlilik ve güvenilirlik analizi. *Uluslararası Yönetim ?ktisat ve ??letme Dergisi*, 13(1), 137-154. Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant?dan eri?ilebilir: ijmeb.org.

Yabanc?la?ma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

?nsan, do?as? gere?i arkada? canl?s? ve yard?mseverdir. (R)

Ya?ad???m?z dünya asl?nda dostane bir yerdir. (R)

Her ?ey görecelidir ve ya?am?n kesin kurallar? yoktur.

S?kl?kla hayat?n gerçek anlam?n?n ne oldu?unu dü?ünüyorum.